

PIRATPARTIET

VALMANIFEST 2010

KUNSKAP

BAKGRUND OCH PROBLEM

ALLMÄNT

Vi har lämnat 1900-talet och industrisamhället bakom oss. Tack vare den nya tekniken befinner oss nu i informationssamhället. Det är viktigt att vi tar vara på dess fantastiska möjligheter, både på ett personligt plan och på ett samhälleligt plan. Piratpartiet tar fasta på detta och bygger nu ett väl integrerat kunskapssamhälle.

ÖPPEN KÄLLKOD

De flesta av Sveriges myndigheter använder idag program med stängd källkod, tex Microsoft Windows och Microsoft Office. Det orsakar problem då det gör att programmen inte kan vidareutvecklas efter behov, de orsakar större kostnader än alternativerna, de gör att många handlingar sparas endast i format som bara kan öppnas av samma program, säkerheten är svår att kontrollera, och medborgarna tvingas i många fall att köpa samma program för att kommunicera effektivt med sina myndigheter.

PATENT

Patent framställs ofta som ett skydd för enskilda uppfinnare mot storföretagen, en bild som inte stämmer överens med verkligheten, då det i snitt kostar en halv miljon att ansöka om (ett) patent, med många ytterligare miljoner i de patenträttsliga processer som följer.

De stora företagen använder sig dessutom inte av patenten som en form av skydd, utan snarare som en guldsko att mjölka. Eftersom de flesta delar i en produkt idag är patenterade, och patenterna är spridda på många ägare, leder det till patenttvister och licenskostnader. Företagen patenterar allt de kan, och tar sedan ut en licensavgift från de företag som vill använda deras patent, ett måste för att kunna skapa en ny produkt i dagens samhälle. I och med att man korslicensierar på detta sätt slår man ut små aktörer samtidigt som man illustrerar att patenterna inte används som skyddsform.

FORSKNING

Den offentligt finansierade forskningen behöver öppnas upp så att forskningsresultat kommer så många som möjligt till del. Dagens vetenskapliga tidskrifter är sällan tillgängliga utanför de institutioner som publicerar i dem, och utvecklingen går mot att de etablerade tidsskrifterna hårdare hävdar sina rättigheter. Genom publicering av resultat

direkt på nätet i Open Access-tidskrifter kommer resultatet av den gemensamt finansierade forskningen alla till del.

Forskningsresultat som finansierats av gemensamma medel kan idag patenteras så att ensamrätt tillfaller forskaren. Det har diskuterats att avskaffa undantaget så att rättigheten att patentera istället tillfaller lärosätet. Båda dessa modeller lider av ett grundläggande fel, resultatet av den forskning som finansierats med offentliga medel ska inte stängas inne med patent. Istället måste den vara fri att använda för alla som vill bygga vidare på dem.

SKOLA OCH UTBILDNING

Utbildningsverige är inte anpassat för dagens samhälle. Grund- och gymnasieskolan har inte integrerat datorer i den utsträckning som omvärlden har, vilket får som följd att skolan inte ger nödvändiga färdigheter för dagens kunskapssamhälle. Det behöver finnas en bred tillgång till datorer och internet. Dessutom måste elevernas egen förmåga att söka och validera information uppmuntras.

Den högre utbildningen måste öppnas upp så att föreläsningar och läromedel som finansierats med gemensamma medel också finns tillgängligt för så många som möjligt, även utanför Sverige.

Datorer och Internet ska finnas tillgängligt för varje elev från första skoldagen.

INFRASTRUKTUR

Bredbandsutbyggnaden i Sverige prioriterades under slutet av 1990- och början av 2000-talet. Det gav oss ett försprång inom digitala tjänster som tyvärr inte längre finns kvar. Det var inte en slump att *Skype*, *The Pirate Bay*, *Dice*, *MySQL* och andra innovativa tjänster och företag skapades just i Sverige. Vi ser främst två anledningar till att det här forna försprånget försvunnit; dels skärpt upphovsrättslagstiftning som stryker möjligheterna att bygga vidare på befintliga tjänster och konkurrera på lika villkor och dels en snedviden konkurrens när det gäller att bygga bredband på mindre lukrativa orter. Ett konkret exempel är när Teracom skulle dra fiber i Norrlands inland men Telia systematiskt byggde ut ADSL på samma orter så fort de fick reda på var Teracom skulle bygga ut, men nästan inga andra. Det fick till följd att Teracom bokstavligen talat plöjde ner miljarder kronor i onödan och stora delar av landsbygden blev helt utan bredband. Vi menar att rätten till bredband är lika självklar som rätten till rinnande vatten, el och avlopp. Man ska inte diskrimineras och utestängas från det moderna samhället bara för att man bor på ett visst ställe i landet.

En annan sida av samma mynt är att vår digitala infrastruktur blivit onödigt sårbar. Det sägs ibland att Internet byggdes för att klara av ett kärnvapenangrepp, men den tåligheten kräver också att man bygger flera framkomliga vägar som nätets information kan ta. Om

fel fiberkabel grävs av kan halva Sverige stanna med stora kostnader och olägenheter som följd. Misstag, olyckor och rena sabotage är alla hot mot vår infrastruktur och den behöver byggas så att den kan nå upp till höga men rimliga krav på motståndskraft.

PIRATPARTIETS LÖSNING

ÖPPEN KÄLLKOD

Sveriges myndigheter skall gå över till mjukvara med öppen källkod senast den 1 januari 2012. Där detta inte kan göras på grund av specialiserad programvara, ska en migreringsplan med slutdatum för stängd programvara tas fram. Sådant undantag fordrar att programvaran verkligen är specialiserad.

PATENT

Patentsystemet behöver skalas tillbaka, med fokus på de områden där de orsakar mest skada och är mest innovationshämmande, i syfte att successivt avvecklas. Sverige ska undersöka möjligheterna att unilateralt avskaffa patent inom riket.

Medicinpatent skapar lidande

Dagens utformning av medicinpatent orsakar stora problem för världens fattiga, med stora läkemedelskostnader för (egentligen) billiga läkemedel.

En allmänt accepterad sanning är att läkemedelspatent är enda möjligheten att finansiera forskning och framställning av nya preparat, något som inte är sant.

Det är redan idag staten som bekostar huvuddelen av all läkemedelsforskning, eftersom det är staten som står för över 85% av läkemedelsbolagens intäkter. Om staten istället upphandlade forskningen på nya läkemedel separat, och släppte konkurrensen på att tillverka preparaten fri genom avskaffningen av medicinpatent, skulle det leda till kraftigt minskade läkemedelsutgifter, även om mer pengar än idag avsattes för forskningen.

Mjukvarupatent hämmar innovation

Mjukvarupatent hämmar den tekniska utvecklingen inom IT-området, och utgör ett allvarligt hot mot såväl små och medelstora företag som enskilda programmerare. Trots att

patentlagen uttryckligen säger att datorprogram inte ska vara patenterbara, beviljar i synnerhet det europeiska patentverket EPO sådana patent.

I väntan på att patentsystemet avvecklas på europeisk basis måste Sverige göra ett tillägg till patentlagen som uttrycker förbudet mot mjukvarupatent ännu tydligare, och klargör att de inte gäller i Sverige.

Patent är miljöskadligt

För att vi ska kunna minska vår påverkan på miljön måste vi satsa på mängder med ny teknik. Men mycket teknik är inlåst i patenträttigheter som blir allt starkare och bevakas allt hårdare. Ett förslag är att införa undantag i patentlagstiftningen då den hindrar spridningen av miljöförbättrande teknik, liknande de undantag man infört för mediciner.

Behovet av att öka det vetenskapliga utbytet gällande grön teknik är påtagligast i utvecklingsländer vars ekonomier utvecklas i hög hastighet men oftast med teknik som skadar miljön. Billig miljövänlig teknik finns men är hårt patenterad, och även med fungerande licensiering och priskonkurrens minskar tillgängligheten bara genom att sätta upp byråkratiska hinder.

Vi ser inte att man skall kunna äga patenträttigheter till grödor eller djur. Det är att äga naturens gång och det har visat sig ge stora problem för jordbrukare i både i-länder och u-länder. Patent på grödor och djur är dessutom direkt kontraproduktiva mot jordbruksmarknaden: försäljning och utveckling koncentreras till ett fåtal gigantiska aktörer istället för en mångfald av små innovatörer.

FORSKNING

Forskningen ska öppnas upp, resultaten tillgängliga via webben och fria att använda. Det stimulerar innovation och livslångt lärande. Då forskningen är betald via allmänna medel ska också dess resultat tillfalla allmänheten.

SKOLA OCH UTBILDNING

Kunskap förbättrar människans möjligheter i livet. Det är av största vikt att undervisningen är i fas med samhället i stort. Det är därför viktigt att framtidssäkra skolan genom inkludera datorer och internet på alla nivåer i undervisningen. Skolan ska inte vara en "papper och penna"-zon, när resten av samhället använder datorer. Det är också principiellt och ekonomiskt viktigt att skolor, högskolor och universitet fasar ut all användning av stängd programvara till förmån för fri och gratis programvara. Vidare bör förmågan att själv söka och validera information läras ut och premieras.

IT ska inte vara ett eget ämne i skolan, lika lite som "penna" är det idag. Datorer med nätkoppling ska introduceras på första skoldagen i lågstadiet och vara tillgängligt varje skoldag därefter.

Inga skolor får på något sätt hindra elever att söka information. Särskilt får ingen användning av datorer eller Internet hindras.

INFRASTRUKTUR

För att komma till rätta med ett av grundproblemen vill vi skilja på nätägare och tjänsteoperatörer - ett och samma företag eller koncern ska inte få kontrollera underliggande infrastruktur och samtidigt konkurrera med tjänsteutövare som använder den infrastrukturen. Vi tillåter ju inte att Trafikverket bedriver busstrafik -- just för att de skulle kunna utnyttja sin egen infrastruktur för att ge vägskattelättnader till sina egna bussar och prioritera vägunderhållet där de egna busslinjerna går. Vi bör inte tillåta detta när det gäller digital infrastruktur heller och det räcker uppenbarligen inte med en tillsynsmyndighet utan vi måste särskilja ansvaret för byggande, drift och underhåll av nätet (som är en allmän och viktig samhällsnytta) från utbudet av tjänster (som bör vara en så fri marknad som möjligt).

Tillgången till Internetanslutning av rimlig hastighet på åtminstone 10 Mb/s i båda riktningarna ska anses vara en medborgerlig rättighet redan nu. Alltmer av det demokratiska samtalet, inhämtandet av information och nyheter tillika kontakter med myndigheter och beslutsfattare sker via internet. Därför driver Piratpartiet en linje där man, i syfte att säkerställa att så många medborgare som möjligt har tillgång till Internet, lagstiftningsvägen vill upphöja internetåtkomst till någon form av medborgerlig rättighet så långt som det praktiskt och geografiskt är möjligt. Finland har nyligen upphöjt internetåtkomst på minst 1Mbit/s till en basservice motsvarande posten. I Sverige kan man jämföra med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, där det kommunernas skyldighet att tillhandahålla vatten och avlopp regleras.

Det finns idag inga tekniska hinder för att i stort sett alla medborgare med tillgång till kommunalt vatten ska ha 1 Gb/s i båda riktningarna; bara politiska hinder. Dessa avser Piratpartiet att eliminera. Vid mandatperiodens utgång ska 1 Gbit/s vara normen för nya svenska hushåll.

För att de privata intressena ska få utnyttja våra gemensamma resurser (radiofrekvenser, fiber, koppartråd osv) så måste de rätta sig efter vissa spelregler, lika för alla:

- Tjänsterna får inte vara diskriminerande. Finns det kabel draget så ska tjänster erbjudas, oavsett geografi eller andra avgränsningar. Ett visst basutbud skall alltid finnas som minimum för att man ska få kalla det för bredband.

- Tjänsterna får inte vara begränsade. Går det att köra 24mbps från telestation till kund ska inte hastigheten strypas artificiellt utan att det framgår mycket tydligt i reklam, avtal och prissättning. Datamängden får endast begränsas i undantagsfall, och då av tekniska skäl. Även här måste det i så fall framgå tydligt och reklamtext som "obegränsat bredband" får aldrig användas i de fall någon form av begränsning ändå finns.
- Alltid när man gräver upp för att lägga, byta ut eller laga vatten, avlopp, banvallar eller vägar ska man också lägga ner fiberrör så man kan blåsa fiber när behovet uppstår. Det är grävningen som är det dyra så det ska samordnas med andra verksamheter så mycket som möjligt.
- Nätägare och tjänsteoperatörer får aldrig diskriminera olika typer av trafik på andra grunder än rent tekniska.

De här villkoren kan sammanfattas med att tjänsterna helt enkelt ska erbjudas under rimliga och icke-diskriminerande villkor.

SAKPOLITIK UNDER MANDATPERIODEN

ÖPPEN KÄLLKOD

Utred hur Sveriges myndigheter ska gå över till program skrivna i öppen källkod.

Principbeslut om att nya offentliga datasystem ska byggas i öppen källkod.

Principbeslut om att fasa ut stängd programvara från svenska myndigheter.

PATENT

Utred alternativ till systemet med läkemedelspatent, i linje med förslagen från Piratpartiet, Läkare Utan Gränser och andra organisationer.

Säkerställ att patent på proteiner, DNA-sekvenser, mikroorganismer och annat liv inte beviljas i Sverige.

Inga mjukvarupatent i Sverige: Mjukvarupatent hämmar den tekniska utvecklingen inom IT-området, och utgör ett allvarligt hot mot såväl små och medelstora företag som enskilda programmerare. Trots att såväl patentlagen som den Europeiska Patentkonventionen uttryckligen säger att datorprogram inte ska vara patenterbara, beviljar i synnerhet det europeiska patentverket EPO sådana patent. I väntan på förändring på europeisk basis

måste Sverige göra ett tillägg till patentlagen som uttrycker förbudet mot mjukvarupatent ännu tydligare, och klargör att de inte gäller i Sverige.

Inför ett billigt och snabbt sätt att upphäva patent som ligger utanför det patenterbara området.

Reglera patentombudsbranschen, och tydliggör att patentombud som upprepade gånger lämnar in ansökningar med patentkrav som uppenbarligen ligger utanför det patenterbara området kan dömas för lagtrots.

Avskaffa egenfinansieringen av patentverket, som leder till att verket får mer pengar att röra sig med ju fler patent det beviljar. Istället ska myndigheten vara finansierad genom anslag, och patentavgifterna ska tillfalla statskassan och inte myndigheten.

Utred hur Sverige unilateralt kan avveckla patentsystemet inom riket.

FORSKNING

Släpp all offentligt finansierad forskning fri från patent.

Publicera all offentligt finansierad forskning så att andra kan bygga vidare på den.

Utred hur publicering i Open Access kan underlättas och premieras.

SKOLA OCH UTBILDNING

Fasa ut alla stängda program ur grund- och gymnasieskolan och ersätt dem med öppna program före den 1 januari 2012. Där detta inte kan göras på grund av extremt specialiserade utbildningar, ska en migreringsplan med slutdatum presenteras.

Utred hur vi kan få samma grad av offentlighet rörande betyg utfärdade i kommunala skolor och friskolor.

Datorer ska tilldelas från första skoldagen.

Grund- och gymnasieskola får bara använda läromedel vars distribution och användning inte är upphovsrättsbegränsad. Där sådan saknas, tas den fram och används därefter. Där detta är ett krav på grund- och gymnasieskola, ska det vara en målsättning även för högre studier.

Lärorollen ska anpassas efter att läraren inte längre är en auktoritet i klassrummet när eleverna kan kontrollera varje påstående i realtid. Detta ska dessutom uppmuntras.

Lärare ska inte få begränsa elevers kommunikation i klassrummet så länge detta sker utan att störa undervisning. Kommunikation bygger förståelse och kunskap.

Alla föreläsningar på universitet och högskolor ska tillhandahållas fritt på nätet och vara åtkomliga för alla.

Förtydligande av skollagen så att det framgår att dator ingår i de grundläggande hjälpmedel som skolan tillhandahåller utan avgift.

INFRASTRUKTUR

Åtkomst till Internet görs till basservice på samma sätt som tillgången till el, avlopp och vatten.

Staten använder sitt ägande i TeliaSonera för att återta de delar av koncernen som förvaltar infrastruktur under statlig kontroll.

"Bredband" och "Internet" definieras som en rimlig uppsättning tjänster och hastigheter. Konsumentverket ges direktiv och möjlighet att agera kraftfullt mot operatörer som försöker sälja något sämre men ändå kallar det bredband eller internet.

FFRL, Försvarets fasta radiolänknät, går över i civilt bruk och används som resilient infrastruktur för Internet för en om- och uppbyggnad under åtta års tid.

POLITIK I EUROPA

Öppen källkod

Sverige ska inom EU med kraft verka för att nya EU-finansierade datasystem ska byggas i öppen källkod.

Patent

Sverige ska inom EU med kraft verka för att --

Mjukvarupatent inte ska införas i Europa, och att det europeiska patentverket EPO ska sluta bevilja dem i strid mot lagen.

Avskaffa självfinansieringen av EPO, så de inte längre har ett direkt incitament att bevilja ansökningar.

EU ska omförhandla TRIPs och ta bort kravet på att länder måste ha patent även om de inte själva vill.

EU ska utreda alternativ till systemet med läkemedelspatent på europeisk nivå.

Stödja länder i tredje världen i deras kamp för att få sina synpunkter på patentsystemet beaktade.

Forskning

Sverige ska inom EU med kraft verka för att --

EU ska premiera Open Access-publicering när forskningsstöd utdelas.

EU ska släppa all av EU stödd forskning fri från patent.

Infrastruktur

Sverige ska inom EU med kraft verka för att nätneutralitet etableras på europeisk nivå.